

NIET -
ONTVANKELIJK

ONGEGROND/
AFGEWEZEN

Arts definitief uitgeschreven na privéwangedrag

Het was bizar genoeg niet de eerste keer dat in de woning van de arts uit deze tuchtzaak iemand overleed na zogenaamde chemseks: seks onder invloed van drugs. In 2014 overleed iemand na gezamenlijk gebruik van GHB. In 2015 stierf een andere partner nadat de arts intraveneus een hoge dosering methamfetamine aan hem had toegediend. De strafzaak tegen de arts loopt nog.

De tuchtzaak is echter al behandeld, door Regionaal en Centraal Tuchtcollege. Die zijn het met elkaar eens: deze arts – die zich nadat de inspectie de klacht indiende al liet doorhalen – mag zich niet meer inschrijven in het BIG-register. Is dat niet dubbelop, een straf-

zaak en een tuchtzaak? Nee: het zijn gescheiden rechtssystemen die naast elkaar kunnen bestaan en een ander doel hebben. Het tuchtcollege is er onder meer om de kwaliteit van de zorg te bewaken. In theorie zou de arts zich later weer opnieuw kunnen inschrijven, of in het buitenland aan de slag gaan, vandaar dat de tuchtzaak relevant is. De inspectie en de tuchtrechter vinden het handelen van de man – die zich als arts presenteerde en intraveneus de drugs toediende aan het slachtoffer – zodanig indruisen tegen hoe hulpverleners zich moeten gedragen, dat ze niet vinden dat hij ooit nog als dokter mag werken. Ook al vond de situatie plaats in de privésfeer.

Inmiddels hebben tuchtcolleges al enkele keren geoordeeld dat zeer ernstig (strafbaar) wangedrag onder de reikwijdte van de tweede tuchtnorm valt, omdat het van invloed kan zijn op het vertrouwen dat men heeft in de gezondheidszorg. Deze zin uit de uitspraak illustreert dat: 'De verantwoordelijkheden die horen bij de hoedanigheid van arts kunnen niet tijdelijk worden afgelegd en reiken in uitzonderlijke gevallen tot binnen de privésfeer.'

Sophie Broersen, arts niet-praktiserend/
journalist
mr. Josine Janson, adviseur gezondheidsrecht

Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg d.d. 11 oktober 2018

(ingekort door redactie Medisch Contact)

Beslissing in de zaak onder nummer C2017.536 van A, arts, wonende te B, appellant, verweerder in eerste instantie, (...) tegen Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, (...).

01

Verloop van de procedure

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (...) heeft op 6 juli 2017 bij het Regionaal Tuchtcollege te Amsterdam tegen de arts, voormalig psychiater, A, hierna de arts, een klacht ingediend. De arts heeft zich vervolgens op 20 juli 2017 vrijwillig uitgeschreven uit het BIG-register. Bij beslissing van 27 oktober 2017, onder nummer 17/252 heeft dat college – zakelijk weergegeven – de klacht gegrond verklaard, de arts het recht ontzegd om wederom in het BIG-register te worden ingeschreven (...).

02

Beslissing in eerste aanleg

(...)

'De feiten

(...)

2.3 Bij vonnis van 30 december 2016 is verweerder door de rechtbank B. veroordeeld wegens het op 15 december 2015 te B aanmerkelijk onvoorzichtig methamfetamine aan J aan te bieden en in het lichaam van die J in te spuiten, waardoor het aan verweerdens schuld te wijten is geweest dat J zodanig letsel heeft bekomen, dat deze aan de gevolgen daarvan is overleden. Voorts is verweerder veroordeeld voor het op die zelfde dag opzettelijk aanwezig hebben van 8,19 gram methamfetamine en 48 tabletten MDMA en vijf tabletten van een materiaal bevattende 2C-B. De rechtbank heeft verdachte veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes maanden. Het Openbaar Ministerie heeft hoger beroep ingesteld tegen het vonnis. De zaak wacht op behandeling.

2.4 Uit het vonnis van de rechtbank wordt het volgende overgenomen:

“(…) Verdachte heeft verklaard – en dit staat ook niet ter discussie – dat hij (…), met J aan chemseks heeft gedaan, dat wil zeggen seks onder invloed van drugs. J (…) en hij hebben methamfetamine gebruikt door middel van slammen, dat wil zeggen het injecteren van harddrugs. Verdachte had de methamfetamine in huis en heeft deze drug aan J (…) verstrekt, waarbij hij twee van de drie injecties bij hem heeft toegediend. Over de doodsoorzaak is gerapporteerd door NFI-deskundigen (…), apotheker en toxicoloog en (…), arts en patholoog (…). Beiden hebben als meest waarschijnlijke doodsoorzaak intoxicatie als gevolg van het gebruik van methamfetamine vastgesteld. (…) heeft gesteld dat 2,5 mg/i in femoraal bloed van J een erg hoge concentratie is. (…) De deskundigen kunnen op basis van de gemeten concentratie in het bloed niet vaststellen welke hoeveelheid methamfetamine hij heeft gebruikt, omdat een gebruikte dosis niet een-op-een te vertalen is naar een gemeten concentratie in het bloed.”
(…)

3 De klacht en het standpunt van de inspectie

De klacht houdt zakelijk weergegeven in dat verweerder:

1. de tweede tuchtnorm, (…) heeft geschonden door:
 - a. zeer risicovol te handelen met het verstrekken en intraveneus toedienen van een hoge dosering methamfetamine aan een hem onbekende chemsekspartner, verder te noemen: J, op 15 december 2015. Hierbij is van belang dat hij onvoldoende onderzoek heeft gedaan naar de tolerantie voor methamfetamine van J en de gebruikte methamfetamine niet op zuiverheid heeft laten onderzoeken. Verweerder heeft de chemseks voorbereid. Hij heeft zich als arts aan J gepresenteerd. Toen J begon te schokken maar desondanks verder wilde met de seks, heeft verweerder niet zelf besloten om te stoppen. Ook in 2014 is een beoogd chemsekspartner van verweerder in de woning van verweerder overleden na gezamenlijk gebruik van GHB. Verweerder heeft hierna vaker chemseks gehad. Hij heeft verklaard in het weekend voorafgaand aan 15 december 2015 dezelfde hoeveelheid methamfetamine die hij J heeft verstrekt, ook aan een andere chemsekspartner te hebben toegediend;
- (…)

De gedragingen van verweerder raken het beroep van arts in de kern. Als arts heeft verweerder zich zowel beroepsmatig als ook daarbuiten te houden aan de waarden en normen van de beroepsgroep. Met zijn handelen heeft hij voorts schade berokkend aan het geheel van waarden, gedragingen en verhoudingen met de samenleving dat het vertrouwen van mensen in artsen ondersteunt en rechtvaardigt.

4 Het standpunt van verweerder

(…) Hij zal om zijn belang bij zijn strafrechtelijke positie te bewaken dan ook geen verdere uitspraken doen over contacten met zijn sekspartner. Dat hij zich jegens die partner als arts zou hebben gepresenteerd, wordt nadrukkelijk door verweerder betwist. (…)

Verweerder stelt zich voorts gemotiveerd op het standpunt dat het hier privéhandelingen betreft die niet vallen onder de reikwijdte van de tweede tuchtnorm. (…)

2.3 Het regionaal tuchtcollege heeft aan zijn beslissing de volgende overwegingen ten grondslag gelegd.

‘5 De overwegingen van het college

(…)

5.4 (…) De tweede tuchtnorm ziet op gedragingen die in strijd zijn met het algemeen belang gelegen in een goede uitoefening van de individuele gezondheidszorg. De wetgever heeft hier bedoeld ook handelen dat niet direct valt binnen de arts-patiëntrelatie onder omstandigheden onder het tuchtrecht te laten vallen. Het Centraal Tuchtcollege heeft in haar uitspraak van 12 februari 2015 (ECLI:NL:TGZCTG:2105:56) uitgemaakt dat zeer ernstig verwijtbaar handelen in de privésfeer kan leiden tot schending van de tweede tuchtnorm en daarbij bepaald dat dit handelen het vertrouwen dat de samenleving in een arts moet kunnen stellen wezenlijk aantast.

Het college is van oordeel dat het aan verweerder verweten handelen voldoende weerslag heeft op de individuele gezondheidszorg. Het verweerder verweten gedrag is flagrant in strijd met de algemene zorgplicht die iedereen en een arts in het bijzonder ten aanzien van het welzijn en de gezondheid van zijn medemens in acht behoort te nemen en heeft naar het oordeel van het college het vertrouwen wezenlijk aangetast. Het (strafbaar) handelen van verweerder, ook al is dit in de privésfeer geschied, gaat op geen enkele wijze samen met de hoedanigheid van een BIG-geregistreerd hulpverlener. De verantwoordelijkheden die horen bij de hoedanigheid van arts kunnen niet tijdelijk worden afgelegd en reiken in uitzonderlijke gevallen tot binnen de privésfeer. Ook de arbeidsongeschiktheid van verweerder ontslaat hem niet van deze verantwoordelijkheid, te meer nu hij zich in deze periode op andere momenten wel als arts heeft gepresenteerd door recepten uit te schrijven voor een vriend en voor zijn moeder. Zijn gedragingen kunnen niet los worden gezien van de hoedanigheid van arts en zijn als zodanig tuchtrechtelijk toetsbaar. (…)

5.5 In deze procedure staat niet de causaliteit tussen het drugsgebruik en het overlijden van de sekspartner ter beoordeling

maar de gedragingen van verweerder als in het BIG-register ingeschreven arts. Het college acht de gedragingen die aan verweerder worden verweten ernstig verwijtbaar. Verweerder heeft zeer risicovol gehandeld met het tot drie keer toe verstrekken, waaronder het twee keer intraveneus toedienen, van een grote hoeveelheid methamfetamine (3 x 200 mg) in het kader van een seksspel. Het kan verweerder als arts zwaar worden aangerekend dat hij opzettelijk de gezondheid en in dit geval zelfs het leven van een ander ernstig in gevaar brengt binnen de privésfeer. Hierbij is voorts van belang dat verweerder zich vaker in vergelijkbare situaties heeft gebracht. Een extra bezwarend element vormt de omstandigheid dat verweerder niet zelfstandig heeft besloten om het seksspel te stoppen maar het juist voort te zetten, in het bijzonder op het moment dat zijn sekspartner begint te schokken. Dat zijn sekspartner dit wilde en verweerder ook zelf onder invloed was van methamfetamine maakt dit niet anders. (...)

5.7 (...) Door oplegging van (het equivalent van) de zwaarste maatregel wordt bovendien de norm bevestigd dat zorgverleners, die zeer ernstige (strafbare) feiten plegen die niet los kunnen worden gezien van hun hoedanigheid, zich diskwalificeren voor het uitoefenen van hun beroep in de gezondheidszorg. De op te leggen maatregel is ook bedoeld om het publieke vertrouwen in die beroepsgroep te herstellen. (...)

03

Vaststaande feiten en omstandigheden

(...) Wat de feiten betreft voegt het Centraal Tuchtcollege hieraan nog toe dat de arts ter terechtzitting in beroep heeft verklaard dat er tussen hem en zijn sekspartner voordat zij elkaar ontmoetten, een uitwisseling is geweest van informatie waardoor zij over en weer bekend waren met elkaars beroep; de arts heeft zich als 'dokter' bekendgemaakt. Voorts heeft hij verklaard ter terechtzitting in beroep dat zij ieder driemaal een dosis van 200 mg methamfetamine intraveneus hebben gebruikt, waarbij de laatste tweemaal zijn toegediend door de arts.

04

Beoordeling van het hoger beroep

(...)

Beoordeling

4.3 In de eerste grief stelt de arts – zakelijk weergegeven – dat de inspectie geen belang heeft bij de behandeling van de klacht aangezien de arts zich vrijwillig heeft laten uitschrijven uit het BIG-register.

4.4 (...) De inspectie heeft naar het oordeel van het Centraal Tuchtcollege, nu de mogelijkheid niet is uitgesloten dat de arts wederom als arts in Nederland of in het buitenland, werkzaam zal kunnen zijn en mede gelet op de uitgesproken intenties van

de arts, belang bij de behandeling van deze klacht. Deze grief mist daarom doel. (...)

4.7 In de derde grief betwist de arts – zakelijk weergegeven – dat zijn gedragingen vallen onder de werking van de tweede tuchtnorm.

4.8 De tweede tuchtnorm is in artikel 47, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wet BIG als volgt omschreven: *'Degene die in een der in het tweede lid vermelde hoedanigheden in een register ingeschreven staat, is onderworpen aan tuchtrechtspraak ter zake van (...) enig ander dan onder a bedoeld handelen of nalaten in die hoedanigheid in strijd met het belang van een goede uitoefening van individuele gezondheidszorg.'* Handelingen van een BIG-geregistreerde die in de privésfeer plaatsvinden, vallen in beginsel niet onder het tuchtrecht (MvT, Kamerstukken II 1985/1986, w.o. 19 522, nummer 3, blz. 74), tenzij het handelen niet los van de hoedanigheid van BIG-geregistreerde kan worden gezien. Dit uitgangspunt is blijkens de (vaste) rechtspraak van het Centraal Tuchtcollege genuanceerd, in die zin dat het handelen – in de privésfeer – van de BIG-geregistreerde onder de tweede tuchtnorm kan vallen als dit handelen voldoende weerslag heeft op het belang van de individuele gezondheidszorg (zie onder meer CTG 12 februari 2015, ECLI:NL:TGZCTG:2015:56 en RTG Amsterdam 29 januari 2016, ECLI:NL:TGZRAMS:2016:14). Dat laatste is bij handelen in de privésfeer het geval, als sprake is van (i) zeer ernstig verwijtbaar handelen in flagrante strijd met de algemene zorgplicht, (ii) handelen dat de waarden van het beroep in de kern raakt en (iii) handelen dat het vertrouwen in het handelen van een arts wezenlijk aantast.

Door het intraveneus toedienen van een hoge dosis opiaten (in potentie een toxische dosering) zonder medische noodzaak, bij een relatief onbekende derde, zeker waarbij de arts zich als zodanig kenbaar heeft gemaakt, overschrijdt de arts deze tweede tuchtnorm. Het Centraal Tuchtcollege acht dit aan de arts verweten handelen zeer ernstig, ook als dit handelen zich in de privésfeer heeft voltrokken. Dit risicovol handelen in combinatie met het voorhanden hebben en opsparen van ongeoorloofde hoeveelheden medicatie (waaronder opiaten), het voorschrijven van recepten op het receptpapier van een andere arts voor eigen gebruik, het wel laten voorschrijven maar niet gebruiken van medicatie tot behoud van een uitkering, de door hemzelf gemelde langdurige arbeidsongeschiktheid, alsmede zijn langdurig bestaande cognitieve problemen, maken dat het verbod tot wederinschrijving naar het oordeel van het Centraal Tuchtcollege gehandhaafd moet blijven. Het vertrouwen dat de samenleving in een arts mag stellen wordt door een dergelijk handelen/nalaten, dat de waarden van het beroep in de kern raakt, wezenlijk aangetast. Daarom kan dat handelen/nalaten niet los worden gezien van de hoedanigheid van arts, ook al vond het niet in de uitoefening van die hoedanigheid plaats.

Tegen deze achtergrond acht het Centraal Tuchtcollege de vrijwillige doorhaling en de verklaring van de arts dat hij

– doordat hij naar zijn inschatting onmogelijk kan voldoen aan de herregistratievereisten – in de toekomst niet meer als arts zal werken, niet toereikend en onvoldoende geborgd.
Ook deze grief faalt. (...)

4.12 De conclusie van het Centraal Tuchtcollege is dat de klacht van de inspectie gegrond is. Het beroep van de arts wordt verworpen. Het college acht de zware sanctie van het verbod tot wederinschrijving in het BIG-register passend en geboden. Bij de keuze voor deze maatregel heeft het college de ernst van de verwijten bepalend geacht. Het belang van de arts weegt niet op tegen het algemeen belang van de volksgezondheid. Daarnaast heeft het college in de overwegingen betrokken dat uitgesloten moet worden dat de aangeklaagde ooit als arts werkzaam zal zijn, nu hij er onmiskenbaar blijk van heeft gegeven niet geschikt te zijn voor de curatieve sector. (...)

05

Beslissing

Het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg

- verwerpt het beroep;
- handhaaft de ontzegging aan de arts het recht om wederom in het BIG-register te worden ingeschreven; (...)

Deze beslissing is gegeven door J.M. Rowel-van der Linde, voorzitter, Y. Buruma en R. Veldhuisen, leden-juristen, A.C.L. Allertz en M.C. ten Doesschate, leden-beroepsgenoten, en H.J. Lutgert, secretaris. Uitgesproken ter openbare zitting van 11 oktober 2018. ■

web

De volledige tekst van deze uitspraak staat op medischcontact.nl/tuchtrecht. Log in, bekijk deze en eerdere uitspraken en discussieer mee.

Voor meer uitspraken zie tuchtrecht.nl.

OPVALLENDE UITSPRAKEN

● Hoofdbehandelaar houdt onvoldoende regie

Een patiënt verwijt zijn hoofdbehandelaar onder andere dat er in zijn behandeltraject niet steeds sprake is geweest van adequate communicatie en dat hij de eindrapportage zonder zijn toestemming heeft doorgestuurd.

Het Centraal Tuchtcollege stelt dat de hoofdbehandelaar is belast met de regie van de behandeling. Dit houdt – kort weergegeven – in dat de hoofdbehandelaar er zorg voor draagt dat alle verrichtingen van de betrokken behandelaren op elkaar zijn afgestemd en gecoördineerd en dat hij voor de patiënt, diens naasten en de betrokken behandelaren het centrale aanspreekpunt is. Het college oordeelt dat er niet steeds sprake is geweest van een adequate wijze van communicatie. De hoofdbehandelaar heeft ten onrechte nagelaten de e-mailberichten van patiënt te beantwoorden. Voor de gebrekkige bereikbaarheid kan de hoofdbehandelaar zich niet verschuilen achter de organisatie van de instelling. Hij heeft een zelfstandige verantwoordelijkheid voor de uitvoering van zijn taken.

Voor het doorsturen van de eindrapportage oordeelt het college dat, gelet op het ondertekende toestemmingsformulier, de hoofdbehandelaar mocht uitgaan van veronderstelde toestemming om de terugkoppeling aan de verwijzer en huisarts te geven. Dit met het oog op een goede continuïteit van de zorg. De hoofdbehandelaar bepaalt vervolgens welke informatie voor de verwijzer en de huisarts relevant is met het oog op de, in het licht van de verwijzing, goede behandeling van de patiënt. Naar het oordeel van het college is het niet onbegrijpelijk dat de hoofdbehandelaar kennelijk van mening was dat de privacygevoelige gegevens van de patiënt in dit geval relevant waren. De klachten moesten immers worden gezien in de context waarin de patiënt functioneerde en deze informatie kon daarvoor een medebepalende factor zijn. Het college vindt dat kan worden volstaan met een waarschuwing.

CTG Den Haag, 21 november 2018

Elke week selecteren KNMG-juristen opvallende uitspraken in het gezondheidsrecht. Een volledig overzicht kunt u vinden op medischcontact.nl/recht. Tegen uitspraken van regionale tuchtcolleges kan tot zes weken na de uitspraak nog hoger beroep worden aangekend.

